

N:o 12.

Ank. till Riksd. Kansli den 8 Maj 1872, kl. 1 e. m.

Första Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 1) Utlåtande (N:o 11), i anledning af väckt motion om upphäfvande af ej mindre Kongl. förordningen den 15 Februari 1855 angående behandling af frågor om ersättning för understöd, som af fattigvårdssamhälle i ett af de förenade rikena Sverige och Norge lemnas nödlidande från det andra, än äfven 2 mom. i 32 § af fattigvårdsförordningen den 9 Juni 1871.

Uti 1 § af 1855 års ofvanberörda förordning erkändes såsom grundsats, att fattigvårdssamhälle i det ena riket, som efter der gällande stadgar om fattigvård föranlåtits lemna tillfälligt understöd åt någon till detta samhälle i fattigvårdshänsende icke hörande person från andra riket eller bekosta sådan persons begrafning, utan att godtgörelse därför kunnat, med tillämpning af samma stadgar, enskild person eller annat fattigvårdssamhälle inom det rike, der understödet lemnats, åläggas, skulle vara berättigadt att undfå ersättning i den ordning, som uti öfriga §§ stadgades. Enligt bestämmelserna i dessa §§ skulle ersättningen förskjutas af det rikets statsmedel, der understödet lemnats, och förskottet återgåldas af det andra rikets statskassa, till hvars godtgörande vederbörande myndighet hade att vidtaga åtgärder mot det fattigvårdssamhälle, "som enligt författningarne kunde anses dertill förbundet".

Uti Kongl. förordningen den 9 Juni 1871 om fattigvården intogs uti 32 § 2: mom., att angående behandling af frågor om ersättning för understöd af ifrågasvarande beskaffenhet skulle gälla hvad särskildt stadgas.

Bih. till Riksd. Prot. 1872. 8 Saml. 2 Afd. 1 Band. 12 Häft.

Sedan Andra Kammaren, med bifall till ett af Herr A. W. Westerdal i motion N:o 202 framställt yrkande, beslutat, att Riksdagen skulle i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes upphäfvast ej mindre ifrågavarande Kongl. förordning af den 15 Februari 1855, än äfven 2 mom. af 32 § i Kongl. förordningen om fattigvården den 9 Juni 1871, samt detta beslut blifvit Första Kammaren meddeladt i det ändamål, 63 § 3 mom. Riksdags-ordningen angifver, har frågan blifvit till Utskottet för närmare utredning öfverlemnad; och får Utskottet i anledning deraf utlåtande härmed afgifva.

Ifrågavarande motion, likasom en af samme motionär i ämnet tidigare väckt (N:o 23), men sedermera förfallen, synes vara föranledd deraf, att inom åtskilliga svenska provinser, företrädesvis de, som angränsa Norge, skulle förspörjas en allmän klagan öfver de på grund af 1855 års förordning från norsk sida framställda anspråk på en dryg ersättning, som slutligen drabbade dessa provinser; och med förordningens upphäfvande skulle, att sluta af uttryck i motionerna och uttalanden under öfverläggningen inom Andra Kammaren, egentligen åsyftas att befria svenskt fattigvårdssamhälle från all ersättningsskyldighet uti förevarande hänseende och låta bero på Kongl. Maj:ts pröfning i hvarje särskildt fall, om och i hvad mån ersättning af statsmedel skall lemnas, samt att foljaktligen försätta Norge i berörda hänseende i samma ställning till Sverige, som ett främmande land.

Med fästadt afseende å det särskilda politiska förhållande, hvori de begge rikena stå till hvarandra, anser Utskottet billigt och lämpligt vara, att grundsatsen om deras ömsesidiga ersättningsskyldighet i frågor af ifrågavarande beskaffenhet är i lag erkänd och att erforderliga bestämmelser finnas antagna, till reglering af sättet för grundsatsens tillämpning; och Utskottet anser sig derföre icke böra understödja ett förslag, åsyftande att undanrödja denna redan under en följd af år med skäl erkända grundsats och alla bestämmelser i ämnet, desto mindre, som det icke torde böra förnekas, att våra arbetare, synnerligen under tider, då särskilda förhållanden här förminska arbetstillfällena, hafva en icke ringa fördel af de lätt tillgängliga arbetsförtjensterna inom Norge.

Flertalet af de skäl, hvilka få antagas hafva hufvudsakligen grundat Andra Kammarens beslut, synas icke heller vara af beskaffenhet att motivera den ifrågavarande förordningens upphäfvande, utan blott syfta till en förändring af bestämmelserna deri. Dessa skäl, hvilka återfinnas i de begge motionerna, Andra Kammarens Tillfälliga Utskotts betänkanden (N:o 17 och 27) och de yttranden, som under öfverläggning inom Kammaren afgifvits, gå nemligen derpå ut, att författningen ej är grundad på fullständig reciprocitet, eller fullt öfverensstämmande med de inom Sverige numera gällande grunder för fattigvården; att då understöd inom ena riket skall lemnas efter der gällande stadgar om fattigvård, det, till följd af de genom vår nya fattigvårdslag förändrade föreskrifterna om ovilkorlig fattigvård, lätteligen kan hända, att understöd lemnas inom Norge, hvilket icke kunnat lag-

ligen påkallas, om den understödde vistats i Sverige; samt att svenskt fattigvårdssamhälle icke är i tillfälle att pröfva ersättningsanspråkens giltighet. Blott ett enda skäl har anförts, hvilket, om det i förevarande fall vore tillämpligt, måhända kunde föranleda ett upphäfvande af förordningen, nemligen det som stödes på åsigt, att främmande stat, som använt en annan stats arbetare och sålunda tillgodogjort sig hans arbetskraft, borde sjelf vidkännas kostnaderna för honom derunder lemnadt fattigunderstöd. Men äfven om denna åsigt, emot hvars allmängiltighet befogade anmärkingar skulle kunna göras, med något skäl kunde från svensk sida åberopas mot främmande länder, anser Utskottet, med afseende å det ofvanberörda närmare förhållandet mellan Sverige och Norge, en sådan åsigt beträffande de förenade rikena, icke böra göra sig gällande.

Med denna uppfattning och på grund af hvad i öfrigt anförts, anser väl Utskottet, på sätt redan är antydt, skäl icke vara för handen att helt och hållet upphäfva 1855 års förordning; men då den ömsesidiga ersättningsskyldighet rikena emellan, som deri erkännes, skulle bibehållas väsendtligen på grund af politiska skäl, har det synts Utskottet, som borde statskassan hufvudsakligen deraf drabbas samt svenskt fattigvårdssamhälle ej hafva vidsträcktare skyldighet att godtgöra statskassan, än om understödet lemnats inom annat svenskt fattigvårdssamhälle. hvilket för närvarande likväl ej är förhållandet.

Enligt vår nu gällande fattigvårdslag, § 29, sträcker sig svenskt fattigvårdssamhälles skyldighet att ersätta ett annat för der lemnadt understöd åt en person med hemorts rätt i det förra icke vidare, än till sådant understöd, som lemnats enligt 1 §:s bestämmelser om s. k. obligatorisk fattigvård. På grund af 1855 års förordning, på sätt den hittills tillämpats, har det emellertid ålagts de svenska fattigvårdssamhällena att godtgöra statskassan hvarje slags understöd, som, i öfverensstämmelse med fattigvårdslag i Norge, der lemnats deras nödställda medlemmar. följaktligen äfven sådant, som icke varit till obligatorisk fattigvård hänförligt. Och i detta hänseende synes en förändring skäligen kunna påkallas.

Vidare har Utskottets uppmärksamhet fästats dervid, att under det, jemlikt stadgande uti instruktionen för länens lasarets- och kurhus-direktioner, fri vård lemnas alla veneriskt sjuka samt sådan sjukvårdsbehöfvande från annat distrikt, som är medellös, så lemnas uti intetdera fallet vården fritt i Norge; hvarföre de svenska fattigvårdssamhällena ofta lära drabbas af dryg kostnadsersättning för sådan inom Norge någon deras medlem lemnad vård å sjuk- och kurhus. Äfven i detta hänseende synes skäl tala för en sådan förändring i den förevarande förordningen, att statsverket vidkännas berörda kostnader.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får Utskottet vördsamt hemställa, att Första Kammarern, med förklarande, att Medkammarens beslut ej kan oförändradt biträdas, måtte för sin del i stället besluta att i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla om sådan förändring af eller tillägg till bestämmelserna uti ifrågavarande förordning af den 15 Fe-

bruari 1855, att svenskt fattigvårdssamhälles skyldighet att godtgöra statskassan förskjuten ersättning för tillfällig fattigvård och sjukvård, lemnad någon dess medlem inom Norge, ej må blifva vidståcktare, än om vården lemnats inom annat svenskt fattigvårdssamhälle.

På Utskottets vägnar:

Trolle Wachtmeister.